

נוקדים

מגוון לריקודי עם ומחול

NIRKODA

ביליון מס' 83 | אפריל 2011 | מחיר 30 ש"ח

להקת "פולה" - אוניברסיטת בן גוריון ולהקת המחול
אנסמבל דורות - באר שבע האות להצגה

לדנתו

סופע המחול

ניהול אמנותי: דדי אלופר

BLOCH
DANCE SNEAKERS

מבצע מיוחד!

עד גמר המלאי

נעלי דאנסניקס
50560 DIT
~~₪500.-~~
₪299

נעלי דאנסניקס
50545 DIT
~~₪550.-~~
₪299

נעלי דאנסניקס
אדום, תכלת, שרי, רויאל
50538 DIT
~~₪500.-~~
₪149

dance with
ISRADANCE
רשת חנויות לבגדי מחול

טל: 1-599-511-711
המבצע חל בחנויות אלו בלבד!
תל-אביב אבן גבירול 45
הוד השרון גני עמ, סביונים 60
www.isradance.net

המרכז לטיפוח המחול עמנואל

יופיין בשירים

דיסק חדש עם 20 שירים חדשים
משירה של המשוררת לאה עמנואל

בנוסף סט מארז של 6 דיסקים במחיר מיוחד

לרגל החג: קבלו את הדיסק החדש חינם ברכישת הסט המלא

של יוצרי הריקודים: רבקה שטורמן, שלום חרמון, אליהו גמליאל,
יואב אשריאל, יענקלה לוי, חיים שרירון, ויקטור גבאי, אבי פרץ ועוד

כאגדת רבקה: סט DVD חדש!!! יום ההולדת של רבקה שטורמן בת 90.
המופע "דליה 2009" במארז של שני דיסקים במחיר מיוחד!

לפרטים והזמנות: יהודה עמנואל - 050-5202123 בקרו אותנו באתר החדש <http://israeli-folkdance.co.il/>

ללמוד ריקודי עם זה מסוכן?

מי ישמור על ציוד ההרקדה שלך כשהוא לבד?

מי מגן עליך במקרה תביעה של הרוקדים שלך?

מי ידאג לך אם לא תוכל לרקוד?

מי יתפור לך תכנית פנסיה על-פי מידותיך?

אתה מלמד צעדי ריקוד...? אתה צריך צעד בטוח

גאה להציג בשבילך צעד בטוח!
תכנית ביטוח מיוחדת לחברי
ארגון המדריכים לריקודי עם

ניו יורק

רח' המייסדים 22, ת"ד 104, בנימינה 30500
דואר אלקטרוני: rap_insr@012.net.il

נייד: 050-5296280, טל: 04-6388052, פקס: 04-6288798

רוקדים

מגזין לריקודי עם ומחול

NIRKODA

ארגון המדריכים והיוצרים לריקודי עם
IFD Organization of
Instructors & Choreographers

גליון מס' 83 | אפריל 2011 | מחיר 30 ש"ח

5 צמתים של חיבור ופירוד
רות אשל

11 עולה עולה ומשמיעה קולה
אורן הללי

14 "עונג שבת" בגניגר
אילנה אשכנזי

17 קורס קיץ למדריכים ורוקדים מחו"ל בכרמיאל
דני בנשלום ורותי סלן

20 ריקוד החודש:
אילן - הסיפור מאחורי הריקוד

המודעות באחריות
המפרסמים

קוראים יקרים,

ירון מישר

רות גודמן

דני עוזיאל

"ס" ערת יהורם גאון" והתבטאותו ביחס לשירים ה"מזרחיים" לא פסחה גם על ריקודי העם. השיר, כידוע, הינו החלק החשוב ביותר בריקוד ומהווה, לדעת, כ-90% מהצלחת הריקוד. לא לחינם ממחרים מחברי הריקודים "לתפוס" שירים חדשים ולרשום על שמם ב"טאבו" שהקים ארגון המרקידים עוד טרם התחילו להזיז ולו רגל אחת. הם יודעים שהשיר הוא המפתח להצלחת הריקוד. בעיקר הלחן והקצב. האם הקשיבו למילים? האם המילים "עשו להם משהו"?

כצפוי, היו שראו בהתבטאות זו "גזענות" ו"דעה קדומה" ובמקום לדלג על ה"הכללה" (שכמו כל הכללה חוטאת ביחס ליוצאי הדופן הנכללים בה) ולנסות להישיר מבט אל המציאות, הם יוצאים בזעם מתחסד נגד האמירה (ובעיקר נגד האומר).

לא כל אחד הוא יהורם גאון, היכול להעז ולהתבטא כך. האם לנו, בריקודי העם, יש איזה "יהורם גאון" שיקום באומץ ויכריז ש... "המלך הוא עירום"? מישהו עם רזומה מוכח שיעז לומר, בקול רם וצלול, את מה שרבים אומרים בחדרי חדרים? האם מישהו יעז להצביע ולהתריע על הבנאליות של רוב הריקודים, על העדר ההשראה והדמיון הרב שבין הריקודים?

האם לכל שיר קצבי ראוי שיהיו צעדים של "ריקוד"? האם "ריקודי עם" ראוי שיחברו לשירים שתוכנם (בצירופים שונים) "אני אוהב אותה והיא ברחה ממני..."? הם שירים מתאימים לריקודי עם, או שריקודי עם ראוי להם שיתבססו על שירים שיש בהם מסר לאומי, קשר לאדמה, לארץ, להיסטוריה ולתרבות היהודית והישראלית? האם הכותרת "מחול ישראלי תפתור לנו את הדילמה בין המצוי לרצוי?"

בקיצור - האם ומתי יקום לנו "יהורם גאון" משלנו? בעיתון הפעם:

- **רות אשל** כותבת על ההקשרים והחיבורים בין סגנונות המחול בישראל. על המפגש בין המחול לבמה, המחול האתני שהביעו העליות השונות וכוריאוגרפיות של להקות המחול העממיות. הניסיון של להקות ריקודי העם להעלות מחולות בסגנון בינלאומי וחדשני, במקום לתת מקום רב יותר למקורות האתניים של התרבות היהודית, מעלה תהיות והשגות.
- במדור של **אורן הללי** על המחול העממי על במה, נכיר את האנשים העומדים מאחורי מרכז המחול המצליח "מחולה", את משפחת הופמן על שלוחותיה וסיפורן של הלהקות.
- **אילנה אשכנזי** כותבת על פינת החמד שהקים **יאיר בינו** בגניגר, כל שישי אחרון שבחודש. ריקודי הנוסטלגיה, קבלות השבת והאווירה של ריקודי העם של פעם השזורים באווירת עמק יזרעאל.
- **דני בנשלום** מספר לנו על קורס הקיץ לרוקדים ומדריכים מחו"ל, של ארגון המרקידים ופסטיבל כרמיאל. קורס חווייתי ביותר שיחגוג השנה 10 שנים לקיומו ואשר צובר לו יותר ויותר אוהדים ומשתתפים מחו"ל. בהצלחה גם השנה!
- ריקוד החודש הפעם - "אילן" של **אלעד שטמר**. ריקוד שצבר לו אוהדים רבים, תחילה בחו"ל והיום גם בארץ.

ירון מישר, רות גודמן, דני עוזיאל - עורכים

■ מו"ל:

"רוקדים", בשיתוף המכון לריקודי-עם (IDI), ארה"ב, יו"ר - **בוב לוין**

■ עורכים: **רות גודמן, ירון מישר, דני עוזיאל**

■ חברי המערכת: **רות גודמן, הוני גולדפיין,**

מלכה טישלר, בני לוי, ירון מישר, דני

עוזיאל, רות שונברג

■ תרגום: **בני לוי, מלכה טישלר**

■ פילמים, לוחות ודפוס:

הדפוס החדש, ראשון לציון

■ המערכת:

"רוקדים", רח' משה דיין 35/96, ת"א 67320

טל' 03-5620447

פקס: 03-5613651

נייד: 052-5620447

דוא"ל: rokdim@rokdim.co.il

אתר רוקדים באינטרנט:

<http://www.rokdim.co.il>

צמתים של חיבור ופירוד

בין המחול לבמה לבין המחול האתני בישראל

רות אשל*

באדיבות:
"מחול עכשיו" - כתב עת
למחול בישראל

הבלט התימני של רינה ניקוד

הרמה הטכנית של רקדני מחול ההבעה לא היתה גבוהה והיא נשענה במידה רבה על כשרון ועל יכולת טבעית. לפיכך, אלה העריכו את יכולת הביצוע של הרקדנים האתניים ואת השפה התנועתית העשירה של מחול זה, שבלטה על רקע השפה הדלה של מחול ההבעה בראשית דרכו. אף שמחול ההבעה נחשב אוונגרד, האמנים שעסקו בו לא התנשאו על עמיתיהם ושילבו ריקודים אתניים ברפרטואר שלהם. התגליות הארכיאולוגיות של תחילת המאה הקודמת, שהסעירו את הדמיון של העולם המערבי, הפכו את העניין באקזוטי לטרנד אופנתי וחיקו את המגמה של התקרבות בין המחול לבמה למחול האתני.²

רודולף פון לאבאן, התיאורטיקן והגורו של מחול ההבעה, טען שחלק מתפקידם של אמנים שפעלו בתחום זה הוא ליצור "מקהלות תנועה" במקום ריקודי העם המסורתיים. הוא יצר מופעים המוונים על נושאים של איגודים מקצועיים לחובבים, וכל זאת ב"רוח התקופה" (מנור, 1978, עמ' 33).

יתרה מזאת, גם הבלט הקלאסי שילב ריקודים אתניים בבלטים הגדולים שיצר **מריוס פטיפה** בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20, ואפילו **סרג' דיאגילב** כלל בלטים בהשראה אתנית ברפרטואר הנועז שלו.³ בבתי הספר הגדולים לבלט קלאסי ייחדו מסלול ללימודי פולקלור, שנודעו כריקודי אופי (character dance). אמני המחול שעלו לארץ ישראל בתקופת היישוב העברי, הביאו עמם את הגישה שעודדה את הקשר

מ ערכת היחסים בין המחול לבמה לבין המחול האתני בישראל ידעה תהפוכות ושינויים. בתקופת היישוב היו שיתוף יצירתי והפריה הדדית בין שתי סוגות המחול האלה, אבל לאחר הקמת המדינה, ולמעשה כבר באמצע שנות ה-50, החלה התרחקות בין המחול לבמה (מחול אמנותי) לריקוד האתני. ההתרחקות הלכה והעמיקה וכל סוגה הלכה בערוץ נפרד. מאמר זה מבקש לעקוב אחר צמתים, או נקודות מפתח של חיבור, פירוד ואפשרות לחיבור מחודש בין המחול האמנותי למחול האתני, מנקודת מבטה של מי שגדלה על ברכי המחול לבמה.¹

חבירה בתקופת היישוב

מקורם של הקשרים ההדוקים בין אמני המחול לבמה לבין המחול האתני בתקופת היישוב, נעוץ בתפישות עולם אמנותיות שהביאו אתם היוצרים מאירופה עם עלייתם ארצה. לתפישות אלה התווספו סיבות מקומיות ייחודיות ליישוב.

אמני מחול ההבעה, שנולד באירופה ערב מלחמת העולם הראשונה, דחו את הבלט הקלאסי על כל מרכיביו בטענה שהוא מייצג את התפישות שהיו מקובלות בעולם הישן. לעומת זאת, הם התייחסו בהערכה למופעי הסולנים האתניים שהופיעו באירופה בין שתי מלחמות העולם. אלה ייצגו בעיניהם את המסורת האמיתית של העם, שקיבלה חיזוק במאה ה-19 בעקבות המאבקים הלאומיים לעצמאות באירופה, המוכרים בכינוי "אביב העמים".

* ד"ר רות אשל - חוקרת מחול, כוריאוגרפית ורקדנית. הופיעה בריסטים של מחול אחר בשנים 1977-1986, מחברת הספר לרקוד עם החלום - ראשית המחול האמנותי בארץ ישראל 1920-1964, עורכת שותפה של כתב העת מחול בישראל עם גיורא מנור (1991-1998), עורכת "מחול עכשיו" (1993-2006) ובהמשך עורכת שותפה עם ד"ר הניה רוטנברג. תואר שלישי מאוניברסיטת תל אביב, הפקולטה לאמנויות, בנושא "תיאטרון-תנועה בישראל 1976-1991", מבקרת מחול של עיתון הארץ החל מ-1991. מנהלת אמנותית וכוריאוגרפית של להקות המחול האתיופיות אסקסטה וביטא, כותבת ספר על התפתחות המחול בישראל.

רוקנז'ים
גיליון 83 | אפריל 2011

היהודית הגיעה ממרכז אירופה וממזרחה, ומרכיביה השונים היו שותפים לליבה תרבותית אשכנזית, הרי שבעקבות מלחמת העצמאות והקמת המדינה הגיעה עלייה מסיבית של יהודים שגורשו ממדינות ערב, ששינתה את המאזן הדמוגרפי בין יהודים אשכנזים ליהודים מזרחים. לעלייה המסיבית הזאת התווספה עלייה של שארית הפליטה מאירופה וכן עלייה מארצות הברית וממדינות דוברות אנגלית.

כך החריפה בעיית לביל התרבויות של היהודים מכל קצות תבל, שהתקבצו בארץ. בניסיון להתמודד עם בעיה זו גובשה מדיניות "כור ההיתוך", שגרסה שאין לטפח את שמירת המורשת של כל עדה, כדי שאפשר יהיה ליצור ליבה משותפת לכל העדות. מליבה זו, כך קיוו, תיווצר התרבות הישראלית.⁵ על רקע מדיניות זאת, שביקשה להחליש את הייחודי לכל עדה כדי לחזק את הליבה המשותפת, דעכה ההתלהבות מהמחול האתני המזרחי (ובתוכו התימני) כמייצג בחזותו ובתרבותו את היהודי של ישראל הקדומה. התופעה של דחיקת המסורת, עדי כדי בושה בה, אפיינה חלקים לא מבוטלים מאוכלוסיית העולים, שביקשו לזרו את תהליך הישראלזציה שלהם. בצדם היו גם עולים שביקשו לשמר את המסורת שעליה גדלו ובה חשו בבית.

השינוי המשמעותי השני הוא המהפך שחל במחול לבמה בישראל. מחול ההבעה נדחה ובמקומו אומץ המחול האמריקני בסגנון **מרתה גרהאם**, שהעניק ליוצרים לקסיקון תנועה מסוגן ומתודיקה להכשרת רקדנים. לרשות המחול לבמה עמדו כל המרכיבים להתפתחות עצמאית ולפריצה קדימה והוא איבד את העניין שגילו אמני מחול ההבעה במחול האתני. השאיפה להתמקצע ברמה אוניברסאלית עמדה בראש מעייניה של קהילת המחול לבמה, ואילו השאיפה ליצור מחול עברי נדחתה.⁶ יתרה מזאת, הקשר עם האתני נתפש כחיסרון, שעלול לצבוע את יצירת המחול בלוקאליות פרובינציאלית, בעוד שאמני המחול חיפשו את פסגת האמנות הבינלאומית.

תיאטרון מחול ענבל

על רקע המהפך הדמוגרפי והאמנותי ומדיניות "כור ההיתוך" בשנותיה הראשונות של המדינה, נוסד **תיאטרון מחול ענבל של שרה לוי-תנאי**. זאת היתה דוגמה ליצירת תיאטרון מחול מודרני הניזון מחומרים אתניים. לוי-תנאי פירקה וחיברה מחדש את החומרים התנועתיים האופייניים למחול האתני של יהודי תימן ויצרה לקסיקון תנועה עשיר של מחול לבמה לביטוי אישי. עם זאת, ניתוח של היצירות הדרמטיות שלה, כמו **מגילת רות** (1961), מצביע על השפעתה של גרהאם בכל הקשור לפיתוח הנרטיב ולעיצוב הדמויות. לטענתי, העיתוי שבו הוקמה הלהקה פתח לפני

בין המחול לבמה למחול האתני. הביטוי המעשי של גישה זו היה בשאיפה ליצור מחול עברי על מרכיביו השונים - מחול לבמה וריקודי עם. הכוריאוגרפים חיפשו מקורות השראה ופנו אל העדה התימנית הקטנה ואל הערבים המקומיים. אורח חייהם, שנראה כאילו עמד מלכת ולא השתנה עם תמורות הזמן, הצית את דמיונם. הרפרטואר של אמני מחול ההבעה, כמו גם של אמני הבלט הקלאסי, כלל ריקודים אתניים. ריקוד מפורסם, למשל, היה **וודקה** (תאריך משוער, תחילת שנות ה-30) של **גרטרוד קראוס**. רקדנית הבלט **מיה ארבטובה** הופיעה בריקודים רוסיים, ספרדיים ומזרחיים. הדוגמה הבולטת לשילוב בין מחול מודרני לריקוד עממי היתה להקת הבלט התנ"כי של **רינה ניקובה**, שבה רקדו צעירות ממוצא תימני. למרות המרכיב האתני התימני הדומיננטי, הלהקה נחשבה חלק מהעשייה המודרנית במחול ביישוב והשתתפה בתחרות המחול שהתקיימה ב-1937.⁴ בד בבד תרמו אמני מחול ההבעה ביישוב, שבין הבולטים בהם ראויות לציון **לאה ברגשטיין וירדנה כהן**, ליצירת חגים חדשים הקשורים לאדמה, שאבדו בגלות.

היפרדות

ההפריה ההדדית בין המחול לבמה לבין המחול האתני באה לסיומה לאחר הקמת המדינה. הפרידה בין שתי הסוגות קשורה לשינויים דמוגרפיים שאירעו בשנותיה הראשונות של המדינה ולמהפך שעבר אז המחול לבמה. אם בתקופת היישוב מרבית האוכלוסייה

לאה ברגשטיין

**אמני המחול
שעלו לארץ
ישראל
בתקופת
היישוב העברי,
הביאו עמם
את הגישה
שעודדה את
הקשר בין
המחול לבמה
למחול האתני**

ככל שהמחול המודרני
המקצועי איבד עניין במחול
האתני, הוא גם התרחק
מריקודי העם הישראליים

רות אשל: "גלימה לסקילה עצמית"

רות אשל: "ענפים מחותלים"

רות אשל: "נפאס", רקדנית: מעיין ראסקאי,
להקת ביתא. צילום: עופר זבולון

ההתרחקות בין תיאטרון מחול ענבל לקהילת המחול המודרני לבמה בישראל היתה דו-סטריית. הלהקה התבססה על רקדנים ועל כוריאוגרפית ממוצא תימני. רק המרכיבים התיאטראליים התומכים בכוריאוגרפיה נוצרו על ידי אמנים מקצועיים ידועים שאינם תימנים. חלק מהמלחינים שעבדו עם ענבל לא היו ממוצא תימני, ואחרים כן.

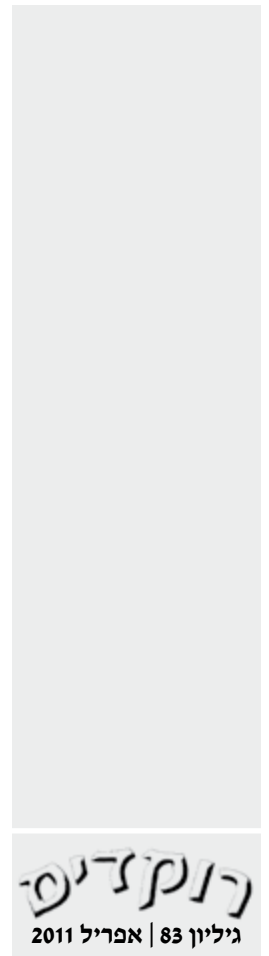
כל מעצבי התאורה, התלבושות והמורים שעבדו עם הלהקה לא היו תימנים. לוי-תנאי ניזונה מהיצירתיות של רקדניה התימנים, משפת הגוף שלהם, מחומרי התנועה ומאיכותה, והצליחה להביא לידי ביטוי את המיוחד האתני שבהם. לטענתה, הפשטות הכוריאוגרפית של היצירות שהעלתה ענבל נבעה לא רק משיקולים אמנותיים של תמצות ובהירות, שבהם ניחנה לוי-תנאי, אלא גם תאמה את הכישורים הטכניים של הרקדנים. מחד גיסא ענבל התכנסה בעצמה ואף טענה לקיפוח עדתי (טולידאנו, 2005, עמ' 21-32). מאידך גיסא, הרקדנים הרבים שלא היו בני העדה, ולא יכלו למצוא מסגרת מקצועית נתמכת (עד הקמת להקת בת שבע ב-1964, וגם זאת בתמיכה פרטית ולא ממשלתית), ראו בענבל את הלהקה היחידה שזכתה בתמיכה המאפשרת לה לפעול במתכונת מקצועית. אין מדובר בקנאה, אלא בהערכה הגדולה שרחשו כל השכבות לענבל.

יש לזכור, כמובן, שהיא פעלה בתנאים שלא עמדו לרשותן של להקות המחול המודרני, שהיו שרירות במשבר קשה. בעיתונות פורסמו לא מעט מאמרים

אפשרויות חדשות, אבל סגר כיווני התפתחות אחרים. הקשר של המדינה הצעירה עם ארה"ב, למשל, הביא להקמת הקרן האמריקנית למוסדות בארץ-ישראל, שיזמה את הבאתו של הכוריאוגרף ג'רום רוברטס לארץ. בהמלצתו החלה הקרן לתמוך בענבל, שהייתה ללהקה הראשונה שיכלה לעבוד כלהקה מקצועית לכל דבר בשנים שבהן עדיין לא היתה תמיכה ממשלתית במחול לבמה.

מצד אחר, הקמת הלהקה על בסיס אתני עמדה בניגוד לתפישה של כור ההיתוך. לפיכך, אפשר להבין מדוע בתקופת היישוב הבלט התנ"כי התימני של ניקובה ויצירות שהעלו עמיתה בהשראה אתנית התקבלו בברכה על ידי כל שכבות החברה ועל ידי המוסדות הלאומיים.

לאחר הקמת המדינה, לעומת זאת, הלהקה המזוהה עם עדה אתנית, גם אם מדובר בלהקה של מחול לבמה (היו ויכוחים רבים בשאלה אם ענבל היא להקת פולקלור או לא, ומה הן מטרותיה)⁷, סטתה מהמדיניות המוצהרת של "כור ההיתוך". יתרה מזאת, דווקא הצלחה הגדולה שהייתה מנת חלקה של ענבל בסיווריה בחו"ל, כמייצגת ראשונה של המחול בישראל, העצימה את היחס האמביוולנטי כלפיה. לגאווה שעוררה הצלחתה נלוותה מורת רוח על כך שלהקה אתנית המזוהה עם עדה ספציפית קטנה מייצגת את המחול של ישראל בחו"ל, דווקא בשנים שהמדינה הצעירה ביקשה להקרין אחדות ולא פיצול ורב-תרבותיות.

ברק מרשל: "מונגר", צילום: רון בירן

ברק מרשל: "הזודה לאה", צילום: אסקף

מקורם של
הקשרים ההדוקים
בין אמני המחול
לבמה לבין המחול
האתני בתקופת
היישוב, נעוץ
בתפישות עולם
אמנותיות שהביאו
אתם היוצרים
מאירופה עם
עלייתם ארצה.
לתפישות אלה
התווספו סיבות
מקומיות ייחודיות
ליישוב.

של החלוצים. מחול ההבעה לא היה יכול לספק לקסיקון תנועה חדש ומשמעותי, מעבר לזה שכבר סיפק. הפרטנר הפוטנציאלי הנוסף להעשרה היה המחול המודרני של גרהאם, שאמנם היה עשיר בחומרים תנועתיים, אבל סגנונו היה טבוע בחותמה האישי של היוצרת. כך מצאו מרכיבים מלקסיקון התנועה של הבלט הקלאסי את מקומם ב"מחול הישראלי לבמה".

בצד כל אלה ראוי להזכיר, שכרמון למד מחול אצל גרטרוד קראוס ואצל מיה ארבטובה וכי דרכו האמנותית החלה במחול לבמה, פנתה אל ריקודי העם ומשם הגיעה אל "המחול הישראלי לבמה".

היבט נוסף של השילוב בין המחול העממי לבין הבלט הוא ההרגל שנעשה רווח כבר בשנות ה-50, לשלוח ילדות ונערות לשיעורי בלט קלאסי כחלק מההעשרה התרבותית שלהן. לרובן לא היו שאיפות להיות רקדניות מקצועיות, חלקן גם לא היו מוכשרות דיין, אבל רבות מהן נמשכו לבמה. להקות ריקודי העם העניקו מסגרת לשאיפות אלה, וגם זכו בהערכה ציבורית. הופעה במסגרת של להקת מחול עירונית, להקה של מועצה או של אזור, העניקה לרקדנים שמחת מחול ואת הנאת החשיפה לאור הזרקורים. זאת היתה גם דרך לראות עולם, באמצעות השתתפות בספורים הרבים בחו"ל של הלהקות, שייצגו את ה"ישראליות" החדשה.

במקרים רבים, הגרעין המקצועי של הלהקות האלה נבנה סביב אותן רקדניות שרכשו ידע בסיסי בבלט ושל רקדנים שלמדו ג'ז. בשנות ה-70 נעשה הג'ז פופולרי בישראל, בעקבות ההצלחה של להקת ג'ז פלוס (1969-1972) של שמעון בראון והיוקרה הבינלאומית של להקת הג'ז האפרו-אמריקני לבמה של אלווין איילי. הרקדנים הצעירים שרכשו רקע בסיסי במחול לבמה, היו למורים שהעבירו שיעורי טכניקה ללהקות שלהם ויצרו שיטות הוראה משלהם, על פי מה שנראה

תחת כותרות כמו "המחול - הענף המזונוח", "הריקוד האמנותי בישראל - שטח הפקר" (אשל, 2001, עמ' 103). עם השנים נוצרה שפה ענבלית ייחודית, שנקודת המבחן שלה תהייה יכולתה להיקלט כלקסיקון תנועה נטו, שביכולתו להעשיר את המחול האמנותי ולשמור על חיוניותו ועל העניין התנועתי גם כשהוא מבוצע על ידי רקדן מקצועי ללא שייכות עדתית.

מחול ישראלי לבמה

ככל שהמחול המודרני המקצועי איבד עניין במחול האתני, הוא גם התרחק מריקודי העם הישראליים. בשנות ה-50 חלה האצה ביצירת ריקודי עם, שמתוכם יצר יונתן כרמון את מה שנקרא בעגת יוצרי ריקוד העם "מחול ישראלי לבמה". כרמון פיתח סגנון מחול עם המיועד לבמה ובו שילב אלמנטים בסיסיים של ריקודי העם הישראליים האופייניים לאותה תקופה (פסיעה ניעה, דילוג, ריצה וכדומה) ומרכיבים תנועתיים מריקודים אתניים של עדות ישראל. כן שולבו ביצירותיו קפיצות כמו גראנד ג'טה (grand jete), סיבובים כמו chaine, הרמות רגליים (Grand battement), אטיטוד (attitude) ובלנסה (balance). לכרמון היתה השפעה גם בתחום הבימוי ותפישת החלל. עם השנים צמחו דורות של כוריאוגרפים, רובם תלמידיו, שפיתחו בדרכם כיוון זה, אבל לא כולם ניחנו בכישרון של כרמון. נשאלת השאלה מדוע נשזרו ב"מחול הישראלי לבמה" דווקא תנועות המזוהות עם הבלט הקלאסי. לכאורה, מחול ההבעה היה פרטנר טבעי יותר לשיתוף פעולה ולהעשרה. לטענתי, הסיבה נעוצה בכך שמחול ההבעה היה המקור שממנו נדלו אותם חומרים בסיסיים שצוינו לעיל. לא היה שוני מהותי בין עושר מרכיבי התנועה הבסיסיים שלו לבין המרכיבים שמהם נוצרו ריקודי העם

דבורה ברטונוב: "זכרונות עם"

רננה רז: "קזוארות", צילום: אבי נתן

בידורי ויש לו נגיעה, בדרך כלל שטחית, לפולקלור. חלק מהיוצרים בתחום גם לוקים בחוסר טעם טוב. בחירת נושא או כותרת לריקוד, הקשורים לישראל, או הסתמכות על לחן שכתב מלחין ישראלי לשיר בעברית, אינן יכולות לבוא במקום לקסיקון תנועה מקורי. ובכל זאת, אין לזלזל בעשייה של אותם כוריאוגרפים או בפעילות של אותן קבוצות. נוצרה תופעה, שאולי היא ייחודית לישראל, של אלפי בני נוער חובבים שרוקדים בלהקות ייצוגיות בלהט ובאהבת מחול, לצליליהם של שירי ארץ ישראל, וזאת בשנים שהאינטרנט ופיתויים אחרים עומדים בפתח. זאת תופעה נפלאה ויש לשמרה ולטפחה תוך עידוד הטעם הטוב. עם זאת, קרוב לוודאי שלא למוצר האמנותי הזה פיללו חלוצי ריקודי העם ו"המחול הישראלי לבמה". יש להפריד בין התופעה החינוכית של אלפי צעירים שרוקדים, לבין התהדרות ביצירת "מחול ישראלי לבמה".

ניצני התקרבות של המחול המקצועי למחול האתני

בעוד שחוסר העניין של המחול המקצועי בריקודי העם וב"מחול ישראלי לבמה" לא השתנה במרוצת השנים, אפשר לאתר פה ושם מקרים חריגים של התעניינות במחול האתני. נראה שמגמה זו גוברת, גם אם באטיות. **משה אפרתי** אימץ, באורח יוצא דופן, מרכיבים תנועתיים מתוך התרבות של יהדות ספרד בחלק מהריקודים שיצר. דוגמה בולטת היא **קאמינה אטורנה** (1990), מחול שעוסק בגירוש ספרד ובנדידה האינ-סופית של יהודים לאורך הדורות.

ליאת דרור וניר בן גל היו פורצי דרך, כשהחלו לשלב ריקודי בטן בתכניותיהם, למשל בחמורים (1989), **אינתא עומרי** (1994) ו-**Dance of Nothing** (1999). הם לא עשו זאת על רקע טרנד בינלאומי של התייחסות

להם מתאים לשכלול הרמה הטכנית של הלהקה. מתוך אותם צעירים גם צמחו מספר לא מבוטל של כוריאוגרפים שיצרו ריקודי עם ו"מחול ישראלי לבמה" ללהקות הייצוגיות וגם התמחו בעבודה עם חובבים. חלק מהרקדנים באותן להקות הגיעו ללהקות המחול המודרני המקצועיות, שהיו זקוקות תמיד לרקדנים גברים. לעומת זאת, כוריאוגרפים של הלהקות הייצוגיות שביקשו לעבוד עם רקדנים ולהקות מקצועיות נתקלו בקשיים, שנבעו מחוסר הערכה לכישורים האמנותיים שלהם. ממה נבע אותו חוסר הערכה, עד כדי זלזול? דומני שככל שהכוריאוגרפים של "המחול הישראלי לבמה" אימצו מרכיבים תנועתיים המזוהים עם המחול המודרני והקלאסי לבמה, כמו גם מרכיבים של ריקודי עם אופנתיים של עמים שונים, ככל שהתחזקה הנטייה ל"שואו" בימותי, גבר הזלזול ביצירות. בעוד שהחומרים התנועתיים השאולים ממחול מודרני ומבלט קלאסי נראו מלהיבים, מרתקים ויצירתיים לרקדנים ולכוריאוגרפים של הלהקות הייצוגיות שפעלו בתחום "המחול הישראלי לבמה", שראו בכך "התמקצעות", קהילת המחול המקצועי לבמה ראתה את הדברים באור אחר. המרכיבים התנועתיים המושאלים, המוכרים לעיפה, שבוצעו על ידי חובבים, לא הותירו בה כל רושם. יתרה מזאת, יוצרי המחול המקצועי, בעיקר בסוגת המחול העכשווי, ביקשו להתרחק מחומרים תנועתיים מוכרים וכל אחד מהם ניסה להשמיע קול אישי ולהטביע חותמת תנועתית ספציפית.

לאחרונה הכוריאוגרפיה של "מחול ישראלי לבמה" נעשתה מורכבת יותר וגם רמת הרקדנים עלתה, אבל השפה התנועתית, שהיא לב העניין, נראית כעוף מוזר של מחול מודרני, סגנון מיושן המבוסס על כמה תנועות יסוד של התקדמות בחלל. זהו מחול המבוסס על חומרים תנועתיים אקלקטיים. לפעמים הוא אקספרסיבי או

הישראלי לבמה, שלמרות הצלחתו למשך המונים להרקדות הגיע למבוי סתום מבחינה אמנותית. נראה שאין מנוס מהגדרה ברורה של יעדים: יצירה של ריקוד עם, המיועד לרקדנים רבים, או פיתוח של ריקוד לבמה לרקדנים נבחרים מקצועיים. אין סתירה בפתיחות להשפעות, מגוונות ככל שיהיו, בתנאי שהיעדים ברורים, הידע המקצועי קיים והעיקר - הטעם הטוב לא נזנח (בהט, 2008). 90 שנה אחרי **ברוך אגדתי**, חלוץ המחול לבמה בישראל, אין לשכוח את הפנייה שלו למסורות אתניות יהודיות, אשכנזיות ומזרחיות, כמקור השראה ללקסיקון תנועה חדש.

כידוע, שמו של **אגדתי** קשור גם לריקוד העם הראשון⁶. מאז המחול לבמה, כמו גם ריקודי העדות והמחול העממי, עברו דרכים רבות וגברה המודעות לנקודות החוסן והתורפה של כל סוגה. עכשיו, עם כלים חדשים של עולם עדכני, עם יכולת טכנית ותקציבית שלא היתה קיימת בעבר, בשל הזמן לחיבור מחדש,

הערות:

1. בתקופת היישוב הסוגה לא תמיד היתה מוגדרת מראש. תחילה יצרו מופע לחג, וזה התגלגל ברבות השנים ונעשה "ריקוד עם", ואילו "ריקוד העם" נשאר עם הזמן נחלת הביצוע של קבוצה נבחרת וכך קיבל משמעות והקשר של מחול לבמה.
2. הכוונה בעיקר לתגליות במצרים העתיקה ולגילויים הארכיאולוגיים של **היינריך שלימן**, שזיהה את טרויה, מיקני וכתרים בסוף המאה ה-19.
3. ב-Ballets Russe של **דיאנילב** יצר **מיכאיל פוקין** את **קליאופטרה** (1919), **שחרזדה** (1910) ו**דפניס וכלואה** (1912). ו**ואסלב ניז'ינסקי** יצר את **מנוחת אחר הצהריים של פאון** (1912).
4. ייסודה של הלהקה וניהולה על ידי **ניקובה**, שעלתה מרוסיה ולא היתה בת לעדה התימנית, ודאי הקלו על שילובה בשנות ה-30 ובשנות ה-40 כחלק מהעשייה של המחול לבמה. לעומת זאת, בשנות ה-50 ואילך, העובדה שבראש הלהקה תימנית עמדה מי שאיננה שייכת לעדה, חיזקה את הדימוי שלה כלהקה אוריינטליסטית.
5. תפישת "כור ההיתוך" אכן איימה על שימורם, החייאתם והפצתם של הריקודים האתניים של עדות המזרח. כבר בסוף שנות ה-40 פעלו לשימורם ולהיעודם **גורית קדמן**, המוסיקאית **אסתר גרוזין-קיוי** וחוקר הספרות **יהודה רצהבי**. בכך הקדימה קדמן את דורה ותרמה לצמיחתה של חברה רב-תרבותית. לדברי **רונון** (2008), בהשפעת פעילותה של קדמן תרמו ריקודי העדות לריקודי העם הישראליים, באופן שכל אחד מהם יכול להרגיש ש"הם שלו".
6. ב-1951 הגיע לארץ הכוריאוגרף האמריקני **ג'רום רובינס**. בעניין השאיפה ליצור מחול ישראלי, הוא כתב בדו"ח לקרן אמריקה למוסדות בישראל (למיים קרן התרבות אמריקה ישראל), שעל הרקדן הישראלי להטמיע את הטכניקות של הבלט הקלאסי ושל המחול המודרני, לשלט בהן ובטכניקות אחרות. "עד ששוב לא תיראנה כורות ועינות. רק אז תגיעו לשלב שבו תוכלו לעשות ניסיונות משלכם, לצמוח ולהתפתח".
7. לוויכוחים הרבים על ייעודה של **ענבל** ראו דיון בנושא דרכה של הלהקה, שהתקיים ב-1975. טולדיאנו, עמ' 161-162.
8. ריקוד העם הקרוי **הורה אגדתי** נבנה על ידי **גורית קדמן** על בסיס ריקוד סולו של **ברוך אגדתי**.

ברוך אגדתי

לריקודי בטן, שתפס תאוצה בעולם, אלא כחלק ממאמץ להשתלבות אמיתית במזרח.

דרור ובן גל ראו בריקוד הבטן חומר תנועתי השייך למקום שבו אנו חיים, וגישה זו קיבלה חיזוק עם המעבר של בני הזוג למדבר ועם ההתנערות שלהם מכל השואו הנלווה לריקודי הבטן, כמו מרכיבי הלבוש של הרקדניות.

היוקרה הבינלאומית של **דרור ובן גל** תרמה לתחילת שינוי היחס של המחול לבמה למחול האתני. **ברק מרשל** שילב ביצירותיו מוטיבים של מחול חסידי, ריקוד תימני ופופ ו**אילנה כהן** המשיכה ליצור בענבל ריקודים בלקסיקון התנועה של הלהקה.

רננה רז יצרה לאחרונה את **קזארות** בהשראת הדבקה הדרוזית ומחברת המאמר עובדת עם בני העדה האתיופית. **תיאטרון מחול ענבל** עם ההנהלה החדשה, בראשותו של **רזי אמיתי**, יצא לדרך חדשה: כוריאוגרפים מוכשרים המזוהים עם המחול לבמה יוזמנו ליצור ריקודים בהשראת המחול האתני. היו תקוות שפסטיבל כרמיאל, המפגיש בין קהלים, יצליח גם ליצור מפגש בין הסוגות. בפסטיבל עצמו הסוגות השונות חולקות אותו מרחב, אבל כל אחת מהן שומרת על עצמאותה. הפסטיבל אינו יוזם ואינו מספק אכסניה לדיאלוג בין המחול המקצועי, המצוי כיום בפריחה בישראל והמגלה סקרנות ומודעות רבות מבעבר לאוצר החומרים האתניים של העדות, ובין מפעל ריקודי העם והמחול

90 שנה אחרי
ברוך אגדתי,
חלוץ המחול
לבמה בישראל,
אין לשכוח
את הפנייה
שלו למסורות
אתניות יהודיות,
אשכנזיות
ומזרחיות, כמקור
השראה ללקסיקון
תנועה חדש

עולה עולה ומשמיעה קולה

בואו נפגוש את "מחולה"

אורן הללי

כשעלתה לאוויר
בערוץ 2 בטלוויזיה
התוכנית "נולד
לרקוד" הגיעו
צביקה הדר ויואב
צפיר למחולה
כדי לצלם פתיח
לתוכנית, שמהותו,
התפתחות במחול -
"מהורה - למחול"
המקצועי"

רונקז'ים
גיליון 83 | אפריל 2011

על סטודיו למחול, והאמנו שמה שטוב, יצליח! בחרנו את המורים הכי טובים: **סילביה דוראן, גבי בר, שמעון בראון, רוז סובול**, ועוד.. כל הרקדנים באו אחרינו, ותוך חודש **מחולה** הפכה להצלחה."

יניב, שהיה אז רק בגיל 12, רקדן בהורה אפרוחים, מוסיף: "בירושלים של אז היה חסר גוף כמו 'בת דור', סטודיו ברמה גבוהה, שאפשר ללמוד בו את כל הסגנונות, זה היה הקו שהוביל אותנו. בפרסומים כתבנו שבסטודיו יש מראות וחדרי הלבשה, היום זה נשמע סטנדרטי אך באותם הימים התנאים האלה היו רק במקומות מאד נחשבים, וזה הביא לנו הרבה רקדנים."

במהלך השנים **מחולה** התרחבה ופתחה 6 סניפים במתנ"סים בשכונות בירושלים. גם להקות "הורה ירושלים" זכו לתנופה דומה ולהתרחבות בשכונות העיר. באותם הימים ירושלים הייתה עיר של מחול והיה מקום ל-2 הגופים הגדולים ולעוד לא מעט להקות ובתי ספר קטנים למחול.

במקביל, במשפחת הופמן גדלו הילדים והתפתחו בתחום המחול בזכות עצמם, **נועה**, בת הזקונים, סיימה את תיכון האקדמיה בירושלים בהצטיינות, וקיבלה פריז'ולגיה של רקדנית מצטיינת בצבא, **יעל**, הבת האמצעית, סיימה 4 שנות לימוד בסמינר הקיבוצים, **ויניב**, הבן הבכור, השתתף כרקדן מוביל במסגרות מחול מקצועיות כמו: להקת פרסקו, הלהקה של עידו תדמור, ונבחרת שהקים **יאיר ורדי** בסוון דלל מ-8 רקדנים מקצועיים לפרויקט משותף עם האקדמיה של לונדון, אשתו של **יניב, דורית**, אותה הכיר כשרקדה במחולה, הייתה בלהקת מיומנה.

להקות מחול ייצוגיות, בית ספר למחול, שיעורי מחול בסגנונות שונים, בית ספר למורים למחול ולכוריאוגרפים צעירים, הפקת מופעים ייחודיים, השתתפות בהפקות ענק, מופעים בתכניות טלוויזיה ואלפי רקדנים בכל הארץ. כן, נשמע כאילו מדובר בעשרות גופים או מוסדות להפקה ומחול, אך למעשה מדובר במוסד אחד בלבד, מקצועי ומיוחד בנוף המחול הישראלי, או במילה אחת - **"מחולה"**.

מחולה הוא ללא ספק אחד מבתי הספר למחול המצליחים בישראל, הוא מכיל 4 סניפים: בירושלים, תל אביב, רמת השרון וגני תקווה. בכל סניף יש להקות מחול ייצוגיות בתחום המחול הישראלי לבמה ולהקות ג'אז. בנוסף, יש היצע של שיעורי מחול בסגנונות רבים הנותנים מענה לרקדנים בתחילת דרכם ועד לרקדנים ברמה הגבוהה ביותר.

הבעלים והמנהלים של **מחולה** הם בני **משפחת הופמן**. סיקרן אותי לדעת איך הצליחו בני משפחה אחת להביא להצלחה כזאת, מה הוביל אותם, איך העסק מתנהל, ומהן התוכניות שלהם לעתיד. לשם כך נפגשתי עם **שוקי הופמן ובנה יניב הופמן**, המנהלים האומנותיים של **מחולה**.

עוד בגיל 14, כרקדן מתחיל בלהקת המחול בבית הספר 'בויאר' בירושלים, אני זוכר שהשתתפנו בכנסים בהם לקחו חלק עשרות להקות מחול, כולן מקומיות. ירושלים של אז, הייתה עיר תוססת במחול, ומובילת המחול הישראלי לבמה. כבר אז, הייתה שוקי הופמן המנהלת האומנותית והכוריאוגרפית של להקת המחול הבוגרת 'הורה ירושלים', כוריאוגרפית כריזמטית ומוכשרת בעלת שם בעולם המחול. השפעתה של שוקי הייתה לא רק במסגרת "הורה ירושלים", אלא כמעט בכל הפקה עירונית, בנוסף, היוותה מקור השראה לכוריאוגרפים צעירים בעיר ומחוצה לה.

לאחר 12 שנים ב"הורה ירושלים", בשנת 1988, התפטרה שוקי מתפקידה לטובת הקמתה של **מחולה**. **שוקי**: "בעלי **שלומי** ואני צמחנו יחד בתנועות הנוער בירושלים, הוא היה אקורדיוניסט ואני מרקידה, כך התפתחנו והגענו ל'הורה ירושלים', עבדנו קשה והגענו להישגים, עד שיום אחד, ממקום תמים, הרגשתי שמכאן אין לנו לאן לצמוח עוד. חיפשנו לעשות משהו חדש, עם עומק וחשיבה שונה.

"כשהקמנו את **מחולה** לא חשבנו רחוק, חשבנו

משפחת הופמן. משמאל לימין: שלומי, שוקי, יעל, יניב ודורית. צילום: רענן כהן מתוך עתון מעריב

של להקות במחולה, בנוסף, מנהלת בהצלחה את מגמת המחול בעיר הרצלייה, ונועה, רקדנית מובילה במחולה. בכל אירוע נרתמים כל בני המשפחה ומתפקדים כצוות הפקה אחד מגובש.

במהלך השנים להקות ורקדני מחולה לקחו חלק בהפקות רבות: 7 פעמים השתתפו בטקס הדלקת המשואות בערב יום העצמאות בהר הרצל, עשרות מופעים בפרויקט תגלית בבנייני האומה לצד להקות מקצועיות כמו טרם ושקטק, טקסי פתיחה וסיום באירועי המכבייה, כל פסטיבלי כרמיאל, מופעים בחו"ל, וזכיות במקומות מכובדים בפסטיבלים יוקרתיים לרבות פסטיבל "דיז'ון".

מבין ההופעות, זכורה ליניב ושוקי הופעה אחת מיוחדת, בפתיחת גשר המיתרים בירושלים, שאופן התנהלותה והשפעתה גרמו לתוצאות מרחיקות לכת.

שוקי: "בהפקה לא הסכימו שנופיע עם תלבושות המחול המסורתיות בטענה שללא כיסוי ראש וברגליים חשופות יש חוסר צניעות והתנו את הופעתנו בכך שנסכים לרקוד עם גלימות וכיסויי ראש, התלבטנו אם לבטל את השתתפותנו כי ידענו שהתלבושות שלנו הן אחד המרכיבים המשמעותיים בהצלחת המופע, או להסכים להופיע ולהציף את הכפייה הדתית בעיר. החלטנו להופיע דווקא כדי להראות את האבסורד, ובאמת, והמופע יצר אפקט של תהודה רבה, זה היה פתח לצעירים ולסטודנטים לצאת לרחוב ולהפגין. בראש הצעירים והסטודנטים שהתנגדו לכפייה הדתית עמד ניר ברקת, ובסופו של דבר באופן עקיף או ישיר המופע הזה הצית את גל ההתנגדות שסלל את דרכו לראשות העיר".

כשתוכנית נולד לרקוד עלתה לאוויר בערוץ 2 בטלוויזיה הגיעו צביקה הדר ויואב צפיר למחולה כדי לצלם פתיח לתוכנית, שמהותו, התפתחות במחול - "מהורה" - למחול המקצועי, אבל במחולה ציפתה להם הפתעה - רמה גבוהה מאד של רקדנים שלא מביישת שום להקה מקצועית, כך נבחר יניב הופמן, היחידי מתחום המחול הישראלי, להשתתף בצוות הנבחר של הכוריאוגרפים לתוכנית, בנוסף, 4 רקדנים מתוך 12 המתמודדים הסופיים היו רקדני מחולה.

"בטווח הזמן הקצר הפרסום בתוכנית הביא לנו המון רקדנים", אומר יניב, "אך לאורך הזמן לתוכנית היו גם השלכות שפגעו בעולם המחול, הביקוש לרקדנים בהפקות מקצועיות גדל, התחום הפך ממוסחר, השיקול של הרקדנים להשתתפות בפרויקטים נמדד בעיקר בכסף, לכן רקדנים רבים, נטשו את להקות המחול שהאתגרים בהן מן הסתם הלכו ופחתו באופן יחסי".

ומה הלאה? מהן התוכניות של מחולה היום?
 "שוקי ושלומי זה ירושלים", אומר יניב, "אך לצערי ירושלים הולכת ונחלשת בתחום המחול, וגופים העוסקים

איך המשכתם והתרחבתם אל מחוץ לירושלים?
 אני שואל.

שוקי: "כשדורית ויניב עברו לגור בתל אביב, חשבנו, שלומי ואני, איך נוכל לסייע להם ליצור דרך עצמאית להמשך דרכם במחול. כך ב-2003 הקמנו את מחולה רמת אביב. זה לא היה קל כי בתל אביב עדיין לא הכירו את מחולה. בחרנו מיקום טוב, בבניין הצמוד לקניון רמת אביב, השקענו הרבה בפרסום, ובעבודה קשה הצלחנו להקים סניף עם הרבה רקדנים. אחרי שהפעילות בסניף רמת אביב התייצבה הקמנו את סניף רמת השרון ואחר כך את סניף גני תקווה".

מחולה של היום מנהלת על ידי כל בני משפחת הופמן. לא הצלחתי להוציא כותרות לתפקידים השונים. "כולם עושים הכל" אומרים שוקי ויניב. ובכל זאת, שוקי ויניב מובילים את העשייה האומנותית, שלומי הוא המנכ"ל, הראש האסטרטגי שמוביל את המהלכים העסקיים, התכנון והפיתוח, דורית, בנוסף על היותה כוריאוגרפית במחולה, מובילה את נושא העיצוב הגרפי ועריכות מוסיקליות ומנהלת יחד עם יניב את הסניפים בתל אביב ורמת השרון, ושוקי יחד עם שלומי את הסניפים בירושלים וגני תקווה.

על התחנה ממש לאחרונה, הקימה להקות ושלוחות של מחולה, משמשת ככוריאוגרפית ומנהלת אומנותית

להקת מחולה, ירושלים.
 צילום: לואיז גרין

להקת מחולה, ירושלים. צילום: מל בריקמן

יניב ודורית. צילום: לואיז גרין

נועה הופמן, רקדנית מרכזית במחולה. צילום: אורן מנצורה

הרקדנים במחולה ברמה מקצועית גבוהה מאד. חלקם מתאמנים כ-8 שעות ביום. מגיע להם לקבל הכרה על ההשקעה הרבה. לפעמים אני מרגישה שהם לא זוכים לחשיפה ראויה בתקשורת ובטלוויזיה."

מה אתם מאחלים למחול הישראלי?

יניב: "שימצא הגדרתו, שלא יהיה סגור ולא מוגבל, ושנדע לפתח ולקדם את הרמה של הרקדנים".
שוקי: "שיהיה מישהו עם יד מקצועית שמכוונת את המחול הישראלי ויכולת ליצור במה שכל הרקדנים והלהקות ישאפו להגיע אליה".

ומה אתם מאחלים לעצמכם?

שוקי: "הייתי שמחה לקבל הזדמנות להפיק את מופע הפתיחה בכרמיאל. הבמה הגדולה, הלהקות, כמות האנשים בקהל... זה נראה לי אתגר גדול ומרתק".

ולסיום (איך לא?) אני שואל את שוקי על הילדים, ואת יניב על אימא.

יניב על שוקי: "המורה מספר אחת שלי ומקור ההשראה שלי".

שוקי: "הילדים והמשפחה הם אלו שמחזקים אותי ודוחפים אותי למעלה".

והאמת, ידידי הקוראים, בנימה אישית, אני מאד אוהב את **מחולה**, את העשייה היפה בה, ואת תרומתה למחול הישראלי, לפסטיבלים ולאירועים בארץ. אני מאחל למשפחת מחולה "שלא ייגמר לעולם". **שמחולה** תמשיך להתקדם ולהתפתח ולהוות את אחד הגופים היפים, המרגשים, המובילים והמאתגרים את המחול הישראלי ואת המחול בכלל.

מחולה בטקס המשואות בהר הרצל. צילום: אורן מנצורה

"בהפקה לא הסכימו שנופיע עם תלבושות המחול המסורתיות בטענה שללא כיסוי ראש וברגליים חשופות יש חוסר צניעות והתנו את הופעתנו בכך שנסכים לרקוד עם גלימות וכיסויי ראש, התלבטנו אם לבטל את השתתפותנו כי ידענו שהתלבושות שלנו הן אחד המרכיבים המשמעותיים בהצלחת המופע, או להסכים להופיע ולהציף את הכפייה הדתית בעיר"

במחול נסגרים. אני חושש לעתיד המחול בעיר. היום מחולה מתחזקת במרכז. שוקי ושלומי עזבו את ירושלים לטובת תל אביב. אנחנו מקבלים הצעות להקים בתי ספר בכל מיני ערים, אך לא מעוניינים להתרחב, אלא בעיקר לחזק את מה שיש".
 מוסיפה על כך שוקי: "בירושלים לא ידעו להעריך אותנו מספיק. גידלתי אלפי תלמידים בעיר הזאת, נתתי בית של חינוך ותרבות. במקום שילדים ונוער יסתובבו ברחובות, מחולה הייתה להם בית חם ואוהב. מחולה לא נבנתה על חשבון משלם המיסים, אלא על בסיס פרטי. לא קל לגוף כזה להתמודד עם מיתון, ועם אינתיפאדה. אני חושבת שהגיע לנו לקבל תמיכה עירונית ולצערי זה לא קרה".

לאן עוד אפשר להתקדם בתחום המחול הישראלי לבמה?

שוקי ויניב מסתכלים אליו ובעיניהם ברק: "תמיד להתחדש", אומר יניב, "לפרוץ, להישען על מה שהיה אתמול, אך הדגש הוא על המחר. הפולקלור הישראלי עדיין בהתהוות, לא נכון לסגור את הגבולות שלו. יש הרבה מקום לחדשנות ולהתפתחות. צריכים לשמור על פתיחות".

שוקי מוסיפה: "מחולה עושים מחול ישראלי עכשווי. חשוב לדעת להוסיף על הפולקלור נגיעות מאתגרות וגירויים לרקדנים".

"עונג שבת" בגניגר

אילנה אשכנזי

של המילה, שאנחנו יודעים ומאמינים שאחרינו ימשיך לרקוד אותה גם הדור הבא. קראנו לערב בשם "עונג שבת" ואנו משלבים בו, מלבד הריקודים עצמם, גם תוכן ו"ערך מוסף". במהלך הערב אנו מתכנסים למשך כשעה, שרים שירי ארץ ישראל בליווי נגינה של חברים מהרוקדים - אקורדיונים, חלילים, דרבוקות ועוד, מלווה בשיקופיות ומצגות, סיפורים וקטעי קריאה קצרים בנושאי תרבות, יהדות, חגים וכו', לפי התקופה או ארועים רלוונטים, וקבלת שבת ישראלית בהנחיית יוצרי הריקודים הוותיקים.

הטלוויזיה ושאר אמצעי התקשורת של היום דואגים לסקר ולהראות את התרבות הישראלית/מערבית החדשה של היום, של הרגע, שרובה נעוצה ויונקת מתרבות המערב האמריקאית. אנחנו נוטים לשכוח, והדורות הצעירים יותר, אף לא לדעת ולהכיר כלל, שהתרבות הישראלית שלנו יש לה שורשים עליהם היא נשענת ומהם התפתחה. שורשים אלה הקיפו מכלול של הווי חיים שלם - שפה, ספרות ושירה, אידאולוגיה, תרבות ארצות המוצא ועוד.

אילנה אשכנזי

בתוך אלה נוצרו והתפתחו גם ריקודי העם. הריקודים, כשמם כן הם, היו עממיים ושיקפו את הווי החיים בארץ המיוחדת שלנו עם מגוון אנשים מארצות מוצא שונים שהביאו את האלמנטים והגעגועים מבית ההורים ושילבו אותם ליצירה ישראלית מקורית. את השורשים והיסודות האלה, אנו מבקשים לשמור ולשמר בפעולתנו בגניגר.

"עונג שבת", בהנחיית המדריך יאיר בינו, היא הרקדה שכולה על טהרת השירים והריקודים הישנים, שהוותיקים בינינו רקדו לפני שנים ורוצים להמשיך ולרקוד. כמו כן ביקשנו והצלחנו למשוך גם רוקדים חדשים יותר ואף קהל צעיר

שנחשף לראשונה לשירים אלה, לריקודים ולמה שעומד מאחוריהם, באמצעות המפגש עם היוצרים הוותיקים המקפידים להגיע למפגשים האלה, ומספרים כיצד נוצרו הריקודים ומה הם רוצים להביע.

לא פחות חשובה היא האווירה, כמו ששררה בעבר ברחבת הריקודים - משלבים ידיים במעגל, מביטים בעיניים ומרגישים את החיבור בין האנשים באמצעות הריקוד. בחרנו בגניגר שבעמק זרעאל כי רצינו שהמקום יבטא את רוח הערב המיוחד הזה. העמק היה "חוד החנית" של ההתיישבות הציונית בארץ ישראל וסביבו נוצרה תרבות שלמה של שירים וגם ריקודים שנפוצו מכאן לכל רחבי הארץ.

היצירות האלה שיקפו את ההווי הייחודי לעמק, וגם עיצבו את דמותו כמוביל התרבות הישראלית המתחדשת, ואנחנו רצינו להשתלב בתוך כל זה - שיהיה היום - כמו אז... ריקודי עם במלוא משמעותה

מקדשים בנוסח תימני. משמאל: יאיר, יענקלה, סעדיה, בנצי, משה ומשאל

קבלת שבת עם אקורדיונים

מעגל הרוקדים בגניגר. שימו לב לאחזית הידיים

אליהו גמליאל בקבלת שבת

יאיר בינו

הרוקדים יזמו מנהג בו כל אחד מביא איתו מאכל כלשהו ובעזרת כמה מתנדבים עורכים שולחן גדול וארוך, מלא מטעמים מכל טוב, לארוחה משותפת אחרי קבלת השבת. בחלק זה של הערב משולבים גם כ-20-30 דקות של ריקודי שנות השישים, וריקודי שורות ישנים שמשלימים את החגיגה. בילוי של ערב שישי לכל הגילאים, מבוסס על ריקודי עם, עם תוכן, ערכים והרבה אהבה ואוירה.

וזהו קטע שקראנו באחד המפגשים שלנו:

כשחיפשנו מקום להרקדה מושלמת חשבנו מיד - איך לא? על העמק. ואחרי שחיפשנו בכל קיבוץ וכל כפר מיד נשבינו בקסם של גניגר. וישבנו לכתוב את המודעה הראשונה שמזמינה את הרוקדים לבוא להרקדה. והיד רשמה אוטומטית במודעה הנ"ל את המשפט: "מבית אלפא ועד נהלל". כי ידענו כבר אז, את מה שידועים היום כולם

היוצרים האלה המלווים אותנו בכל מפגש, הם שיצרו והניחו את היסודות הראשונים של ריקודי העם הישראליים, יוצרי הריקודים שהיו ושיהיו אבני היסוד והדרך בריקודי העם ובתרבות הישראלית בכלל, והם מהווים את הלב והרוח של הערבים שלנו. להרקדה זו, המתקיימת פעם בחודש, ביום שישי אחר הצהריים, מגיעים רוקדים מכל רחבי הארץ שלא מוותרים על פיסת ארץ ישראל היפה הזאת בלי מרכאות ובלי ציניות.

הרוקדים, רובם מבוגרים בני הגיל השלישי, אך גם צעירי בני 20 ושלושים, מגיעים מאשדוד ובאר שבע שבדרום, תל אביב ירושלים והמרכז, ועד הצפון הרחוק - קרית שמונה, יסוד המעלה, שניר ועוד. בודדים וגם זוגות, רווקים ורווקות, הורים לילדים וגם סבים וסבתות שהורגלו להגיד לילדים ולנכדים: "כל שבוע אתם איתנו בארוחת ליל שבת, אבל פעם בחודש, בשישי האחרון של החודש, אנחנו בגניגר!". באים גם זוגות שרק אחד מבני הזוג רוקד והשני מלווה אותו, נהנה מהמוסיקה ומהאוירה. עם הזמן,

לארח אצלנו בניגור מדריכים ויוצרים.
 וכבר התארחו אצלנו כל השמות הגדולים
 שעשו ויצרו לנו את הריקודים הנהדרים
 שעליהם ולכבודם מושתת הערב הזה הנפלא
 שמצליח לקבץ אליו רוקדים מכל הארץ כולה.
 וכשאנחנו באים לכאן, כל חודש הוא חוויה חדשה
 בשבילנו
 החל מההר הירוק שבדרך, וכלה בעל שדנו.
 וכשאנחנו מגיעים לעמק שלי
 ומריחים את השושן הריחני,
 אז כל אחד מאתנו יודע
 שכאן באה מנוחה ליגע.
 וכשעל שדה ויער יורד הערב והלילה בא
 ואנחנו מתכנסים לשירה של ארץ ישראל יפה
 אנחנו לא שוכחים ותמיד זוכרים
 מי חיבר את אותם ריקודים ומאין הם באים,
 ועל איך שהם עושים לנו את החיים קצת יותר יפים.
 ועל כך כולנו כאן מודים, וכפים מוחאים!

אבל אתם החברים הרוקדים
 אתם שממשיכים ובאים ומתמידים
 בכל מזג אויר - בחום הקיץ הלוהט וגם כמו היום
 בגשם ובהצפות
 לא מוותרים וידיכם לא רפות
 ומתכנסים כאן בשישי האחרון של החודש
 לעשות במה שהוא בשבילנו מלאכת קודש
 להחיות ולחוות את הרוח הישראלית בשירה ובריקודים
 שהוציאו מכאן החלוצים והיוצרים הגדולים
 ולכם אנו אומרים שוב ושוב תודה והרבה אהבה
 כי אתם המרכז, הלב הפועם והנשמה.

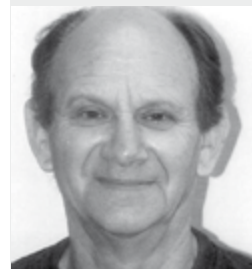
כי מצאנו כאן את המקום המושלם,
 לרקוד בו את אותם ריקודים נפלאים
 שלצליליהם אנחנו גם שומעים את המילים,
 שכולם יחד - הריקוד השיר והמנגינה
 מתארים את ארץ ישראל היפה והאהובה.
 היינו אז קבוצה קטנה, אך עיקשת
 שרצינו שההרקדה תצליח בצורה נואשת.
 ואף שהאמנו במה שאנחנו עושים ובדבקות במטרה
 היו גם פחדים, חששות וחרדה.
 אך מלבד אהבת ריקודי ארץ ישראל הישנים והיפים
 שהייתה המאיץ והמניע למפגשים נוספים,
 היו איתנו אליהו גמליאל שבא תמיד עם התוף והחליל
 ושימש לנו מורה ורועה ומוביל
 היו איתנו בנצי תירם ויענקל'ה לוי
 שקסם ריקודיהם את ליבותינו ורגלינו הפילו בשבי
 יונתן גבאי ומשה תלם בהופעות אורח
 וסדי(סעדיהעמישי) האהוב שלנו שתמיד התייצבו עשה שמח
 מרקו בן שמעון במרכז המעגל
 שלא החמיץ אף מפגש ללא יוצא מן הכלל.
 כל אלה אהבו אותנו ואימצו אותנו אל לבם
 ונתנו לנו את הכבוד, ההנאה והשמחה לרקוד במחיצתם
 ויחד איתנו להמשיך, לשמר ולנצור
 את המורשת היפה שלהם ושל חבריהם לדור.

ולמרות שהיינו קבוצה קטנה ומצומצמת
 שרתה פה אורה קסומה ומהממת.
 היו לנו ערבי שבת בלתי נשכחים
 עם כל החברים לדרך היצירה ועוד אורחים
 ערבי נגינה ושירה וסיפורים
 ששולבו במיטב מהיפים שבריקודים.
 ומאז מידי חודש אנו כבר רגילים

קורס קיץ למדריכים ורוקדים מחו"ל בכרמיאל

הזמנה לחוויה ייחודית

דני בנשלוס ורותי סלן

דני בנשלוס

רותי סלן

הופכים פעילות זו לחלק בלתי נפרד מהתרבות היהודית בקהילותיהם. תעודות מדרכי חו"ל המוענקות להם בסיום הקורס מאפשרות להם להתקבל כמדריכים לרקודי עם וכמנהיגים במקומות מגוריהם.

הנהלת פסטיבל כרמיאל ובראשה **אהרון סולומון** מנכ"ל הפסטיבל, ו**שלמה ממון**, מנהלו האמנותי של הפסטיבל, מלווים את הקורס מתחילתו כתומכים נלהבים ועזרתם הרבה בכל הקשור לצד הכספי והחינוכי מהווה גורם מכריע בהמשך מפעל חשוב זה. מבלי למעט בחשיבות עזרתם של המנהלים, הרי רוב האחריות הכספית נופלת על המשתתפים עצמם, ורבים מהם, מנהיגים ומדריכים צעירים הבאים מדרום אמריקה וממזרח אירופה, נאבקים להשיג את המימון שיאפשר להם להשתתף בקורס, ותולים תקוות במלגות שתוכלנה לעזור להם.

קרן מלגות לטובת **קורס מדריכי חו"ל** הוקמה לפני שנתיים, וכמה נדבנים תרמו לעזרתם של כמה מהזקוקים לעזרה ובזכותם השתתפו אלה בקורס. תרומות נוספות יתקבלו בברכה. אם רצונכם לעזור, אנא צרו קשר עם דבי מיטין בכתובת dmeitin@cfl.ir.com.

משתתפי הקורס נהנו ממספר רב של יוצרים שהקדישו ממרצם ומזמנם ללמד בקורס בהתנדבות וללא תמורה כספית. עד היום לימדו בקורס: **אבי לוי**, **אבי אמסלם**, **אבי פרץ**, **אבנר נעים**, **אייל אליהו**, **אייל עוזרי**, **אלי סגל**, **אליהו גמליאל**, **בוני פיה**, **גדי ביטון**, **דוד בן-נעים**, **דודו ברזילי**, **ויקטור גבאי**, **יענקלה לוי**, **ירון אלפסי**, **ירון בן-שימחון**, **ירון מליחי**, **ישראל יעקובי**, **ישראל שבתאי**, **ישראל שיקר**, **לוי בר-גיל**, **מאיר שם-טוב**, **מוטי אלפסי ז"ל**, **מושיקו יצחק הלוי**, **משה תלם**, **סעדיה עמישי**, **ספי אביב**, **ערן ביטון**, **רוני סימן-טוב**, **רפי זיו**, **שגי ארון**, **שלמה ממון** ו**שמוליק גוב-ארי**.

משתתפי הקורס שולחים משוב בו הם מביעים את רשמייהם.

אלכס הובר, תושב כרמיאל מזה שנה, לשעבר מניו יורק כותב: "כמשתתף ותיק בקורס למדריכים

ע ולמם של ריקודי העם הישראליים הוא רחב וידידותי. הימים בהם היו ריקודי העם הישראליים נחלת תושבי ישראל בלבד שייכים לעבר הרחוק. אלפי רוקדים בעולם כולו, יהודים ולא יהודים כאחד, חולקים דבר מרגש ונהדר והוא אהבה למדינת ישראל ולפעילות תרבותית דינאמית מיוחדת: **ריקודי עם ישראלים**. מאז התחדשות פסטיבל מחולות העם בכרמיאל ב-1988, היתה זו משאת נפשם של אלפי רוקדים בעולם להגיע לישראל ולקחת חלק במאורע מדהים ורב ממדים זה.

לפני תשע שנים הקים **ארגון המרקידיז והיוצרים בישראל ובתפוצות** בשיתוף עם הנהלת **פסטיבל כרמיאל**, את קורס הקיץ למדריכים ורוקדים מחו"ל. המדריך הותיק **דני בנשלוס** התבקש לנהל פרויקט זה והוא מכהן בתפקיד מנהל הקורס מאז תחילתו. קורס מיוחד זה מקבץ ומאחד מדריכים ורוקדים מרחבי תבל לעשרה ימים של הכרות אישית ולימוד, עם כוראוגרפים אשר נותנים מזמנם וכשרונם בהתנדבות ובנדיבות, לטעום את טעמם המיוחד של הרקדות בארץ, וכמובן להשתתף בפסטיבל כרמיאל.

משתתפי הקורס במשך השנים הגיעו מארצות רחוקות כמו יפן, טיוואן, אוסטרליה וניו-זילנד, מרחבי אירופה: פינלנד, אנגליה, צרפת, רוסיה, לטביה, ליטא, סרביה, גרמניה, הרפובליקה הצ'כית, רומניה, הונגריה, אטליה ותורכיה, מצפון ודרום אמריקה: קנדה, ארה"ב, מקסיקו, ברזיל, וארגנטינה.

רבים ממהמשתתפים חוזרים שוב ושוב כדי להרוות את צמאונם לקרבה אל הכוראוגרפים וריקודיהם האהובים, וכדי לרקוד צד בצד עם קהל הרוקדים הישראלי בהרקדות, לפגוש חברים משכבר הימים וליצור קשרים חדשים.

עד כתיבת מאמר זה התברכנו, במשך השנים, ביותר מ-300 משתתפים. אנשים אלה הם שליחי הצבור הטובים ביותר שלנו. הם חוזרים למדינותיהם וחולקים את אהבתם לישראל ואת הידע שרכשו בריקודי העם עם נוער ומבוגרים בקהילותיהם שבתפוצות ובכך

סעדיה עמישי (במרכז) עם דני ב"ש (משמאל) ומשתתפי הקורס

שלמה ממן בהדרכה

ריקודי עם, כדי לברוח מהחורף באוסטרליה. לא זו בלבד שישראל היא המקום האידיאלי מבחינת אקלים, אלא היא גם מאפשרת למלא את תאוותינו לריקודי העם, שהם הדבר המהנה אותנו מכל."

"אנחנו אוהבות את הקורס, אוהבות את המפגש בין המשתתפים שמגיעים מכל קצוות העולם והופכים למשפחה אחת למשך עשרת ימי הקורס, אוהבות את הרגשת החברות והשיתוף כשאנו עושים הכל ביחד - רוקדים, אוכלים, רוקדים, ישנים, רוקדים... מה שאנחנו הכי אוהבות לעשות."

"אנו פוגשות את היוצרים של ריקודינו האהובים ביותר, וזכות ליחס אישי ולשעורים אינטימים, באווירה מהולה בהומור, אך ברצינות הלימוד, בחום הקיץ ובקור מהכיתה הממוזגת... האוכל תמיד מעולה וטעים כל כך, ובנוסף, בכמויות גדולות וכשר! אפילו לצמחוניים. אנחנו יודעות שמאמץ גדול מושקע בתכנון המורכב

ורוקדים מחו"ל, (שלש שנים שבסופן החלטתי לעלות ארצה עם אשתי שושנה, בוגרת הקורס חמש פעמים), מצאתי שזו הדרך הטובה ביותר להשתתף בחגיגות פסטיבל כרמיאל. בשבעת הימים הראשונים היינו מוצפים בכל הקשור לריקודי עם. למדנו ממיטב המדריכים והיוצרים בסדנאות, למדנו סגנונות ריקוד שונים, נגלה לנו עולם מלא של ריקודי עם בתפוצות, ובלילות זכינו לתרגל את שלמדנו בימים, בחוגים והרקדות המפורסמים ומלאי האנרגיה ברחבי הארץ."

"לקינוח, זכינו להיות חלק בלתי נפרד בפסטיבל כרמיאל, כשכל דאגות הלינה והכלכלה הוסרו מאיתנו, והתגברשותנו היה מפתח לכניסה לכל אתרי הפסטיבל, כולל מקלחות וחדר ממוזג למנוחה שעמד לרשותנו 24 שעות ביממה. חלק מאיתנו אף זכה להופיע בפני קהל. עשרת ימי הקורס בעלות של-\$950 זו מציאה בהשוואה למחנות ריקודים אחרים בעולם!"

לילי רוז וריטה בלינט מהחוג ששמו "מחול" במלבורן, אוסטרליה, תצטרפנה לקורס השנה בפעם השלישית. הן שלחו כמה היבטים מעניינים: "אנו תמיד מחפשות איזה מקום חם בעולם שנוכל לרקוד בו

למידע נוסף
אנא צרו קשר
עם מנהל הקורס
דני בנשלום:
נייד: +972-50-7296800
טלפקס: 972-4-6346851
e-mail:
dbenshalom@013.net.il
Skype: dbenshalom

סגנית מנהל הקורס
רותי סלן:
נייד בארה"ב:
864-650-2009
e-mail:
kibbutz@slann.com

או הכנסו לאתר
פסטיבל כרמיאל:
www.karmiefestival.
co.il/course.php

משתתפי הקורס עם רפי זיו

המיוחדת היא בפגישה הישירה עם הכוריאוגרפים. לא זו בלבד שמשתתפי הקורס הופכים לשגרירים הטובים ביותר של ה-IFD בעולם, הם גם חוזרים עם ערך מוסף גבוהה ומהוקצעים יותר בנושא". ממך משבח במיוחד את כל הכוריאוגרפים הישראלים שתורמים מזמנם לפרויקט חשוב זה. ישראל יעקובי, אחד היוצרים המשמרים את המסורת והסגנון התימני אשר מגיע לכרמיאל מדי שנה והוא מבין היוצרים שהדריכו בקורס מספר פעמים כותב: "זה קורס שכול רוקד ומדריך בעולם שרוקד ריקודי עם ישראלים, חייב לבוא ולעשות אותו בכרמיאל!"

שנת 2011 חוגגת עשר שנים לקורס המדריכים והרוקדים מחו"ל. רבים מותיקי הקורס כבר הודיעו שיגיעו גם השנה כדי לחגוג עמנו, ובנוסף, הולכת ומתרחבת רשימת המצטרפים מכל קצוות תבל. אנו מזמינים אתכם, קהל הרוקדים בחו"ל לבוא לכרמיאל ולקחת חלק בחוויה יחודית זו, או כמו שקורא לפרוייקט שלמה ממך: "מחול ישראלי במיטבו". תהיה זאת חוויה דינאמית, מהנה ובלתי נשכחת, בת עשרה ימים, שכולה ריקודי עם ללא הפסקה, רכישת ידע ממקורות ראשונים וקשירת קשרי ידידות ומקצוע עם יוצרים ומשתתפי הקורס בהקף עולמי.

נתראה בקיץ 4-15 ביולי. שלום, ותמשיכו לרקוד תמיד.

של תכנית הסדנאות והלוגיסטיקה המסובכת של ההסעות וההרקדות, ואנו מאד מעריכות את העבודה המושקעת. לכן אנו חוזרות שוב ושוב, ומביאות רוקדים נוספים איתנו.

"זהו אירוע של ריקודי עם שאין להחמיצו! הדיור פחות ממשיביע רצון כשנמצאים מחוץ לכרמיאל, אך גם זה חלק מהחוויה של הקורס ובשורה התחתונה אנו מוכנות גם למעט חוסר נוחיות. ההרקדה בחוף דדו בחיפה במוצאי שבת, המרתון של רפי זיו לפני הפסטיבל, הרגשת השייכות למרות שאנו באות מחצי הכדור האחר, כשעל רחבת הריקודים אנו משתלבות בקהל ורוקדות את אותם הריקודים, כל זה גורם להרגשה נהדרת ומלאה כוח, הרגשה של שמחה ושביעות רצון."

"בעצם, עבורנו זו כבר הרגשה של שיבה הביתה, כשאנו חוזרות לישראל. אנו מודות לדני ורותי על שהם הפכו את חווית הקורס בכרמיאל לאחד מחוויות העל בריקודי העם בחיינו. הצחוק, החום, הריקודים, האנשים שפוגשים, כל זה ניתך לחוויה של כרמיאל-ישראל שהיא מיוחדת במינה. אם עדיין לא התנסיתם בחוויה זו - אתם מפסידים!"

בראיון עם שלמה ממך, המנהל האמנותי של פסטיבל כרמיאל, הוא אומר: "אני תומך נלהב של הפרוייקט מתחילתו, זה 'מחנה מחול ישראלי כמו בחו"ל', מחנה אולטימטיבי בחשיבותו. חשיבותו

COME AND JOIN US AT MACHOL EUROPA 2011,
THIS SUMMER'S MAIN ISRAELI DANCE EVENT.
WE ARE EXCITED TO HAVE ASSEMBLED A
GREAT TEAM OF TOP TEACHERS AND CHOREOGRAPHERS
IN A GREAT NEW VENUE. DON'T MISS IT!!

MACHOL EUROPA 2011

The
PLACE
to BE
THIS
SUMMER

JULY 31ST TO AUGUST 5TH
AT WARWICK UNIVERSITY, COVENTRY, ENGLAND

FOR MORE INFORMATION AND TO REGISTER, CONTACT US:
+44 (0) 20 8209 3155 OR INFO@IDI.ORG.UK
OR VISIT WWW.IDI.ORG.UK

אילן

הסיפור מאחורי הריקוד

ריקוד: אלעד שטמר
לחן: יוחנן שפירא
מילים: מקורות

א ת השיר שמעתי באלבום של **יעקב שוואקי** "עד בלי די" לפני כשנתיים. כיוון ש"התחברתי" ללחן של **יוחנן שפירא** ולעיבוד העצמתי, ניגשתי לחפש את משמעותן של המילים. מילים אלה לקוחות מתוך מסכת תענית, פרק ה'. מסופר על איש שהלך בדרך והיה עייף, רעב וצמא. בדרכו נתקל באילן שפירותיו מתוקים, שצילו נאה ושאמת המים זורמת תחתיו. האיש אכל מפירות האילן, נח בצילו ושתה לרוויה מהמים וכשהגיעה העת להמשיך בדרכו שאל את עצמו איך יוכל לגמול לאילן על כל מה שנתן לו.

“ כאן מתחיל השיר: ”

למעשה האיש מתלבט איך לברך את האילן. לא בפירות מתוקים ולא בצל נאה מאחר וכל אלה כבר יש לו, וכך מחליט לברך אותו שכל הצאצאים שלו יהיו בדיוק כמותו. ברכה זו הפכה לטובה ביותר מכל הברכות. ניסיתי לבטא את משמעות המילים בריקוד:

בחלק הראשון, התנדודות לפנים ולאחור כמו אילן שנד ברוח.

בחלק השני, מתחילה ההתלבטות - במה אברך את האילן, ולכן נכנסים למעגל, יוצאים ממנו ופונים מצד לצד עד כדי סיבוב וחצי על המקום, כדי לחפש את הברכה המתאימה.

בחלק השלישי, הכניסה למרכז המעגל עם הרמת הידיים בתנועה של צמיחה מבטאת את צמיחתם של אילנות נוספים בדמותו של האילן המבורך.

החלק האחרון, בא להראות את הרגיעה של המברך לאחר שמצא את הברכה האולטימטיבית והוא ממשיך בדרכו.

אלעד שטמר נולד בשנת 1984 בחיפה לאלימלך ז"ל ולמרים. בגיל 6 התחיל לרקוד ריקודי עם בביה"ס ובהרקותיו של אביו וכשהרגיש חיבור לנושא הצטרף ללהקת המחול של ביה"ס. כנער, רקד כ-12 שנים בלהקת המחול הייצוגית של עיריית חיפה תחת ניהולו האומנותי של **בארי אבידן** וייצג את ישראל בפסטיבלי מחול בחו"ל. בגיל 13 התחיל להדריך ריקודי עם בחוגים של אביו שליווה אותו ולימד אותו את רזי המקצוע, תוך שהם מנהלים את החוגים יחדיו. כאשר סיים את ביה"ס התיכון חלה אביו ולא היה ביכולתו להרקיד. במשך תקופה זו לקח אלעד על עצמו את הרקדותיו של אביו וניהלן לבדו.

לאחר שירותו הצבאי, נפטר אביו ומכל ההרקדות שהיו לו החליט אלעד להמשיך את ההרקדה המסורתית בימי שישי ב"ספורטן חיפה", בה התחיל את צעדיו הראשונים לפני כ-20 שנה. הרקדה זו קסמה לו בשל האווירה המיוחדת של "לרקוד לפני השבת" והרפרטואר המיוחד שנירקד שם.

בימים אלה מדריך אלעד ב"ספורטן" חיפה ומקיים שיתוף פעולה עם **ירון כרמל** בהרקדות במועצה אזורית חוף הכרמל ועם **גדי ביטון** בכפר סבא ובתל אביב. כמו כן משולב אלעד בסבב המרקידים בספורטק הרצליה, בשבתות ומקיים סדנאות ריקודי עם בחו"ל. אלעד מספר שאת הדחף לחבר ריקודים הרגיש כבר מגיל צעיר ולפני כשנתיים התחיל לחבר ריקודי עם ולהציגם לקהל הרוקדים. את קורס המדריכים לריקודי עם באוניברסיטת ת"א סיים בהצטיינות.

אילן אילן אילן
במה אברך
במה, במה אברך

שיהיו פירותיך מתוקין
הרי פירותיך מתוקין
שיהא צילך נאה
הרי צילך נאה

אלא, אלא יהי רצון
אלא יהי רצון
שכל נטיעות שנוטעין
ממך יהיו כמותך

18-17 שיכול בימין לפני שמאל תוך הצלבת הידיים לפני החזה; שיכול בשמאל לפני ימין תוך מתיחת הידיים כלפי מעלה בסיום הידיים מיושרות למעלה.

21-19 פתיחה בימין ימינה תוך פתיחת הידיים לצדדים עד גובה כתפיים; שיכול בשמאל מאחורי ימין; ימין במקום.

24-22 שלוש פסיעות שמאלה החל בשמאל בכ"ש תוך פניה שמאלה בקשת רחבה; בסיום פנים לח"מ והורדת הידיים.

48-25 כמו 24-1 כלפי ח"מ; בסיום פנים למ"מ.

חלק ד': עמידה רגילה; פנים למ"מ.

3 - 1 פתיחה בימין ימינה; שיכול בשמאל מאחורי ימין; ימין במקום.

6 - 4 כמו 3-1 החל בשמאל.

9 - 7 העברת משקל לימין ולשמאל; הנחת עקב ימין לפנים.

11-10 שיוף בימין לפנים והנפת ימין בקשת ימינה תוך הפניית הגוף ימינה; בסיום פנים נכ"ש.

12 תמיכת אצבעות ימין לפנים.

סיום הריקוד:

הריקוד נרקד פעמיים מלאות. בפעם השנייה חלק ג' נרקד פעמיים ואת חלק ד' רוקדים מספירות 10-1 כאשר במקום לפנות ימינה ממשיכים את תנועת הקשת של ימין באיטיות עד הבאתה מאחורי שמאל בשיכול עם הפנים למ"מ עם סיום המנגינה.

**מערכת רוקדים-נרקודה
משתתפת באבלם של:**

משה אסקיו, הבנות **אירית ומיכל** והמשפחה
במותה של הרעיה-האם **אן**.

ישראל שבתאי והמשפחה
במותו של האח **דוד**

עדי אלדר והמשפחה במות **האם**

אודי שצקי והמשפחה, במות **האם**

ניסים בן עמי במותו הפתאומי של **האח**

ספי אביב והמשפחה במות **האב**

צורת הקבוצה: מעגל

מבנה הריקוד: בית אחד; ארבעה חלקים

משקל: 3/4

חלק א': עמידה עורפית; פנים נכ"ש; רגל ימין לפני שמאל בפיסוק קל, ללא אחיזת ידיים.

3 - 1 העברת משקל לימין לפנים; לשמאל במקום; לימין לפנים; תוך כפופות ברכיים בהתאמה.

6 - 4 שלוש פסיעות לפנים החל בשמאל.

7 - 12 כמו 6-1, בסיום פניה שמאלה למ"מ.

15-13 פתיחה בימין ימינה; שיכול בשמאל מאחורי ימין; ימין במקום.

18-16 פתיחה בשמאל שמאלה; שיכול בימין לפני שמאל; שמאל במקום.

21-19 סיבוב ימינה בשלושה צעדים החל בימין. בסיום פנים למ"מ.

24-22 שיכול בשמאל מאחורי ימין; פתיחה בימין ימינה; שיכול בשמאל לפני ימין. בסיום פונים ימינה לק"מ.

48-25 כמו 24-1; בסיום - ללא פניה ימינה (פנים למ"מ).

חלק ב': עמידה רגילה; פנים למ"מ.

3 - 1 העברת משקל לימין ולשמאל; הנחת עקב ימין לפנים.

6 - 4 כמו 3-1 בחלק א' עם הפנים למ"מ.

7 - 9 שלוש פסיעות לפנים החל בשמאל למ"מ.

12-10 חצי סיבוב ימינה בשלושה צעדים החל בימין בסיום פנים לח"מ.

18-13 כמו 12-7 לח"מ; בסיום פנים למ"מ.

21-19 חצי סיבוב שמאלה בשלושה צעדים החל בשמאל.

24-22 סיבוב וחצי ימינה בשלושה צעדים החל בימין; בסיום פנים למ"מ.

48-25 כמו 24-1 ברגליים וכיוונים נגדיים.

51-49 העברת משקל לימין ולשמאל; סגירה בימין ליד שמאל ללא העברת המשקל אליה.

חלק ג': עמידה רגילה; פנים למ"מ.

3 - 1 פתיחה בימין ימינה; שיכול בשמאל לפני ימין; ימין במקום.

6 - 4 סיבוב שלם שמאלה בשלושה צעדים החל בשמאל תוך התקדמות בכ"ש בסיום פנים למ"מ.

7 - 12 שיכולים מצד לצד החל בימין לפני שמאל 16-13 פסיעה בימין לפנים; סיבוב שלם שמאלה בשלושה צעדים החל בשמאל תוך התקדמות למ"מ.

BLOCH
DANCE SNEAKERS

מבצע מיוחד!

עד גמר המלאי

נעלי דאנסניקס
דגם 50560 ₪~~500.-~~ **299** ₪

נעלי דאנסניקס
דגם 50545 ₪~~550.-~~ **299** ₪

נעלי דאנסניקס
אדום, תכלת, שרי, רזיאל
דגם 50538 ₪~~500.-~~ **149** ₪

dance with
ISRADANCE
רשת חנויות לבגדי מחול

סל: 1-599-511-711
המבצע חל בחנויות אלו בלבד!
תל-אביב אבן גבירול 45
הוד השרון גני עמ, סביונים 60
www.isradance.net